॥६९॥ इतिसौप्तिकपर्वणिनीलकंठीयभारतभावदीपप्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥ ॥७॥ ॥७॥ श्रुतंतइति ॥१॥ दैवंअसिमतात्बद्धाः पुरुषकारेनहि [illegible]
क्तंभवति ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ वर्षन्किंफलंनसाधयतेऽपितुसाधयत्येव कृषिंविनापिवनेचराःकेवलंपर्जन्येनजीवंतिनतुकृषीवलाःकेवलयाकृष्याजीवंति एवंपुरुषकारोदैवमपेक्षते दैवंतुनातीवपुरुषकारा
पेक्षमितिभावः ॥ ५ ॥ एतदेवाह उत्थानमिति दैवस्यप्रधानस्यउत्थानंपुरुषकारोव्यर्थंभवतितथाऽनुत्थानंउत्थानहीनंदैवमपिव्यर्थमितिपक्षद्वयंसर्वत्रव्यवस्यतितत्रपूर्वएवपक्षःश्रेयानित्यर्थः ॥ ६ ॥ द्वयोरा

॥२॥

भवतोस्तुयदिप्रज्ञानमोहादपनीयते ॥ व्यापन्नेस्मिन्महत्यर्थेयन्नःश्रेयस्तदुच्यतां ॥ ६९ ॥ इतिश्रीमहाभारतेसौप्तिकेपर्वणिद्रौणिमंत्रणायांप्रथमोऽध्या
यः ॥ १ ॥ ॥७॥ ॥७॥ कृपउवाच श्रुतंतेवचनंसर्वंयद्यदुक्तंत्वयाविभो ॥ ममापितुवचःकिंचिच्छृणुष्वाद्यमहाभुज ॥ १ ॥ आबद्धामानुषाःसर्वे
निबद्धाःकर्मणोर्द्वयोः ॥ दैवेपुरुषकारेचपरंताभ्यांनविद्यते ॥ २ ॥ नहिदैवेनसिध्यंतिकार्याण्येकेनसत्तम ॥ नचापिकर्मणैकेनद्वाभ्यांसिद्धिस्तुयोगतः ॥ ३ ॥ ता
भ्यामुभाभ्यांसर्वार्थानिबद्धाअधमोत्तमाः ॥ प्रवृत्ताश्चैवदृश्यंतेनिवृत्ताश्चैवसर्वशः ॥ ४ ॥ पर्जन्यःपर्वतेवर्षन्किन्नुसाधयतेफलं ॥ कृष्टेक्षेत्रेतथावर्षन्किन्नसाध
यतेफलं ॥ ५ ॥ उत्थानंचापिदैवस्यह्यनुत्थानंचदैवतं ॥ व्यर्थंभवतिसर्वत्रपूर्वस्तत्रविनिश्चयः ॥ ६ ॥ सुवृष्टेचयथादेवेसम्यक्क्षेत्रेचकर्षिते ॥ बीजंमहागुणंभूया
त्तथासिद्धिर्हिमानुषी ॥ ७ ॥ तयोर्दैवंविनिश्चित्यस्वयंचैवप्रवर्त्तते ॥ प्राज्ञाःपुरुषकारेतुवर्त्तंतेदाक्ष्यमाश्रिताः ॥ ८ ॥ ताभ्यांसर्वेहिकार्यार्थामनुष्याणांनरर्षभ ॥
विचेष्टंतःस्मदृश्यंतेनिवृत्तास्तुतथैवच ॥ ९ ॥ कृतःपुरुषकारश्चसोपिदैवेनसिध्यति ॥ तथास्यकर्मणःकर्त्तुरभिनिर्वर्त्ततेफलं ॥ १० ॥ उत्थानंचमनुष्याणांदक्षा
णांदैववर्जितं ॥ अफलंदृश्यतेलोकेसम्यगप्युपपादितं ॥ ११ ॥ तत्रालसामनुष्याणांयेभवंत्यमनस्विनः ॥ उत्थानंतेविगर्हंतिप्राज्ञानांतन्नरोचते ॥ १२ ॥ प्राय
शोहिकृतंकर्मनाफलंदृश्यतेभुवि ॥ अकृत्वाचपुनर्दुःखंकर्मपश्येन्महाफलं ॥ १३ ॥ चेष्टामकुर्वन्लभतेयदिकिंचिद्यदृच्छया ॥ योवानलभतेकृत्वादुर्दर्शौतावु
भावपि ॥ १४ ॥ शक्नोतिजीवितंदक्षोनालसःसुखमेधते ॥ दृश्यंतेजीवलोकेस्मिन्दक्षाःप्रायोहितैषिणः ॥ १५ ॥ यदिदक्षःसमारंभात्कर्मणोनाश्नुतेफलं ॥ ना
स्यवाच्यंभवेत्किंचिल्लब्धव्यंवाधिगच्छति ॥ १६ ॥

नुकूल्यंश्रेष्ठतरमित्याह सुवृष्टइति ॥ ७ ॥ दैवंबलवदितिशेषः यतःस्वयमपिपुरुषकारंविनापिप्रवर्त्तते फलंदातुमितिशेषः तर्हिकिंपु
रुषकारेणेत्याशंक्याह प्राज्ञाइति पुरुषापराधनिवृत्तिमात्रंतत्फलमित्यर्थः ॥ ८ ॥ विचेष्टंतःप्रवृत्ताःदृश्यंतेलोकदृष्ट्येत्यर्थः ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ कर्मअकृत्वादुःखंपश्येदित्यपिप्रायशोस्ति ॥ १३ ॥
दुर्दर्शौदुर्लभौ चेष्टावान्लभतेनिश्चेष्टोनलभतइत्युत्सर्गमात्रमित्यर्थः ॥ १४ ॥ १५ ॥ यदिति दक्षोनिंद्यतांनयातीतिभावः ॥ १६ ॥

॥२॥

Digitized by Google